

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ο ΚΟΝΤΟΓΟΝΗΣ

ἐγεννήθη τῷ 1808 ἐν Τεργέστῃ ἐκ πατρὸς ἀπὸ Δημητσάνης ὀρμωμένου· τοῦτου δὲ θανόντος ἀνέλαβε τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ νέου Κωνσταντίνου ὁ ἀοιδίμος Μισαήλ ὁ Ἀποστολίδης ἰδὼν τὴν εὐφυΐαν αὐτοῦ. Οὕτως ἐν τῇ νέᾳ αὐτοῦ πατρίδι τοῖς ἐγκυκλίαις ὁχυρωθεὶς μετέβη εἰς Βιέννην καὶ ἐκεῖθεν εἰς Μόναχον, ἐξ οὗ μετὰ τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ πατρὸς κατέβη εἰς τὴν Ἑλλάδα φέρων πτυχίον φιλολόγου καὶ φιλοσόφου. Ἀπὸ δὲ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Πανεπιστημίου τὴν 3 Μαΐου 1837 ὁ Κοντογόνης ἀναγράφεται ἐν τῷ πρώτῳ προγράμματι *Ἑβραϊκῇ ἀρχαιολογίᾳ* διδάσκων, ἥς ἐγχειρίδιον τῷ 1844 (Ἀθήναις, τύποις Μητροσύνης) ἐξέδοτο· ἐν τοῖς ἐφεξῆς δὲ εἰς δύο κλάδους τῆς θεολογίας ὁ Κοντογόνης περιωρίσθη εἰς τὸν *ἱστορικὸν καὶ ἐρμηνευτικόν* δι' ὃ δεύτερον *Ἱστορίαν τῶν Πατέρων* ἐδίδασκε· ταύτης δὲ δύο τόμους τῷ 1851 (τύποις Βλαστοῦ) τὸν α'. τῷ δὲ 1853 τὸν β'. ἐξετύπωσε· καὶ *Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ*, ἥσπερ μόνον ὁ α'. τόμος τῷ 1860 τὸ πρῶτον, εἶτα τῷ 1876 τὸ δεύτερον ἐδημοσιεύθη· πρὸς δὲ *Εἰσαγωγὴν εἰς τὰς Γραφὰς* ἐδίδασκε τῷ 1859 ἐν τῇ Σειρᾷ τῶν ἐγκυκλίων τῶν ἱερατικῶν σχολῶν τόμ. ζ'. ἐκτυπωθεῖσαν, καὶ *Ἑρμηνευτικῇ* ἥς στοιχεῖα ἐν τῷ αὐτῷ τεύχει συμπεριέλαβεν. Ἑρμηνείαν δ' ἐποίησατο εἰς τὸ *Ψαλτήριον* μετὰ κριτικωτάτης εἰσαγωγῆς, εἰς τὸν Ἰώβ, εἰς τὸν Ματθαῖον, εἰς τὴν πρὸς Ρωμαιοὺς ἐπιστολήν, εἰς τὰς δύο πρὸς Τιμόθεον καὶ εἰς τὴν πρώτην τοῦ Πέτρου. Οὐ μόνον δὲ ταῦτα συνέγραφε καὶ ἐδίδασκεν ὁ χαλκέντερος Κοντογόνης ἐν τε τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ τῇ Ριζαρίῳ Σχολῇ ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτῆς (25 Ἰανουαρίου 1843), ἀλλὰ καὶ περιοδικὸν *Εὐαγγελικὸς Κήρυξ* ἀπὸ τὸν Ἰανουάριον 1857—1865 τὸ πρῶτον καὶ ἀπὸ τοῦ 1869—1873 τὸ δεύτερον ἐξεδίδετο, ἐν ᾧ πολλὰ θεολογικὰ ζητήματα εὕρισκοντα λελυμένα. Οὕτως ὁ μέγας Κοντογόνης οὐκ ἐπαύσατο τὴν ἐκκλησίαν εὐεργετῶν μέχρι τῆς 16 Νοεμβρίου, ὅτε τὸ πνεῦμα τῷ Θεῷ παρέδοτο.

Εἰς τὸν ἀοιδίμον δὲ τοῦτον ἄνδρα ἐφαρμόζεται τὰ τοῦ Παύλου: «Τὸν ἀνγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον πτετέλεκα, τὴν πίστιν τητήρηκα· λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος κὲν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὁ δίκαιος κριτής.» (Τιμόθ. Β'. δ'. 7—8.)· ἐπειδὴ ἀληθῶς ἠγάπησε τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰργάσθη ὑπὲρ αὐτῆς δόξης αὐτοῦ· ὅθεν καὶ πατὴρ τῆς ἐκκλησίας ἐκλήθη.*

N. ZANNOYBIOΣ

* Καθηκὼν ἡμῶν ἑνομίσκαμεν νὰ καταχωρίσῃ

Π. ΒΕΡΓΩΤΗ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΛΑΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΔΑΛΤΟΥ

(Ἰδε προηγούμενον φυλλίδιον)

Ἄν περιστέρια, ποῦ γοργὰ
πόθος γλυκὸς τὰ κράζει,
καὶ μ' ἀπλωμέν' ἀκίνητα
πτερὰ πετοῦν καὶ πᾶνε
εἰς τὴν φωλιά ἀπὸ μοναχῇ
τῇ θέλῃσι συρμένα,
ἔτσι κι' αὐταῖς ἀπ' τῇ σειρᾷ,
ποῦ εἶν' ἡ Διδώ, ξεκόβουν,
κ' ἦλθαν 'ς ἐμᾶς, διαβαίνοντας
κακὸν τοῦ ἄδῃ ἄερα,
τόσῳ γλυκεῖᾳ εἶχε δύναμι
ἡ σπλαγγινὴ φωνή μου.
Χαριτωμένη μου ψυχῇ,
ὦ πόση καλοσύνη
αὐτὴν τὴν κοκκινόμαυρη
τοῦ Χάροντ' ἀτμοσφαῖρα
εἰς νὰ θέλῃς νὰ περνᾷς,
στὸν κάτω κόσμον νάλθῃς,
νὰ ἰδῇς ἐμᾶς, ποῦ ἐδάψαμε
τὸν ἄλλον κόσμον μ' αἷμα.
Ἄν εἶχε ἀγάπην εἰς ἐμᾶς
ὁ βασιλεὺς τοῦ κόσμου,
θὰ τὸν παρακαλούσαμεν
εἰρήνη νὰ σοῦ δίνη,
ἄφου σὺ τόσῳ σπλαγγινῶς
πονεῖς τὴ συμφορὰ μας.
Ὅσα ν' ἀκούσης καὶ νὰ εἰπῇς
θελήσης, θὰ σταθοῦμε
νὰ εἰποῦμε καὶ ν' ἀκούσωμε,
εὐθὺς ἅμα σιγήσῃ
ὁ ἄνεμος, ποῦ, ὡς ἀκούς,
ἀρχίζει νὰ ἡσυχάζῃ.
Ἢ γῆ, ὅπου ἐγεννήθηκα,
ἐκ' εἶναι καθισμένη

ὁ «Παρθένιον» τὴν περὶ τοῦ Κοντογόνης σημείωσιν τοῦ κ. Ν. Ζαννουβίου εἰς μικρὰν ἐνδειξὴν τιμῆς πρὸς σεβαστὸν καὶ σοφὸν διδάσκαλον. Ἡ σημείωσις, μόνον περὶ τῆς θεολογικῆς διδασκαλίας καὶ τῶν θεολογικῶν συγγραμμάτων τοῦ Κοντογόνη μνημονεύουσα, παρέλιπε νὰ σημειώσῃ καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Μεθολογίαν, παρ' ἧς πολλοὶ ἐδιδάχθησαν τὰ τῆς θρησκείας τῶν προγόνων.

Λυπούμεθα μὴ δυνάμενοι λεπτομερῶς τὰ κατὰ Κοντογόνην γράφοντες νὰ κοσμήσωμεν ἐπὶ μᾶλλον τοῦ «Παρθενῶνος» τὰς στήλας. Τὸ Πανεπιστήμιον ἀπέλειπεν ἕνα τῶν βαρυτίμων κόσμων τοῦ ἡ θεολογικῆς σχολῆς σοφὸν διδάσκαλον· ἡ κοινωνία μέλος πολύτιμον, οὗτινος ἡ ἀπέλευσις κενὸν ἀφῆκε δυσαναπλήρωτον· οἱ πένητες προστάτην ἀνεκτίμητον, ὅστις ἀπέθανε πίνης διδοὺς ὑπερβαλλόντως ἐθλίβετο ἐπὶ ταῖς στερήσεσι τοῦ πληθὸν του.

Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Κοντογόνη πενθεῖ ἡ πατρίς τέκνον ἄξιον τῆς προτέρας εὐκλείας· ὁ κόσμος τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἀληθοῦς παιδείας κόσμον λαμπρὸν τοῦ κόσμου τῶν· οἱ πάσχοντες καὶ οἱ πενόμενοι παρήγορον καὶ προστάτην ἄξιον τῆς πολιτείας Ἑκείνου, τοῦ ὁποῦ ἀνέπτυσσε τὸ κήρυγμα καὶ τοὺς θεῖους λόγους οὐχὶ κατ' ἐπίδειξιν, ἀλλ' αὐτὸς ἐκ τῶν παράδειγμα προτάσεων, ὅτι ἐπίστευεν εἰς ὅσα ἔλεγεν.

Ε. Σχ.

εἰς τὸ παραθαλάσσιον,
ποῦ ὁ Πάδος καταβιβάνει,
μαζὶ μὲ τοὺς συντρόφους τοῦ
εἰρήνης γὰρ νὰ εὕρῃ.
Ὁ ἔρωτας, ποῦ αἰσθαντικὴ
καρδιά μὲ μιᾶς πληγόνει,
βαθεῖα τοῦτον ἐπλήγωσε,
τ' ὠραῖό μου σῶμα ὡς εἶδε,
ποῦ μοῦ ἐπῆραν μ' ἄρπαγῇ
ἐστὸν κόσμον τὸν ἐπάνω,
κι' ὁ τρόπος ποῦ ἐτεχνεύθησαν
ἀκόμα μὲ πικραίνει.
Ὁ ἔρωτας, ποῦ ἀνερώτετο
δὲ συγχωρεῖ ἐρωμένα,
εἰς τὴ γλυκεῖᾳ τοῦ συντροφιά
τόσῳ δεμένη μ' ἔχει,
ὥστε ἀκόμη ὁ πόθος του,
ὡς βλέπεις, δὲν μοῦ ἐσβύσθη.
Ὁ ἔρωτας μ' ἕνα θάνατο
μᾶς ἔβαλε στὸν ἄδῃ.
Τώρα ἡ Καίνα· καρτερεῖ
στῆς κόλασις τὰ βάθνη
ἐκείνον, ποῦ μᾶς ἐσβυσε
στὸν κόσμον τῇ ζωῇ μας.
Τοῦτα 'ς ἐμᾶς εἰπώθησαν
τὰ λόγι' ἀπὸ ἐκείνους.
Κι' ἀφ' οὗ ἐγὼ ἤκουσα
ταῖς δύο πληγωμέναις
ψυχαῖς ἐκείναις, ἔγυρα
τὸ πρόσωπό μου κάτω,
καὶ τόσῳ ἔμεινα σκυπτὸς
ὡς ποῦ ὁ ὀδηγός μου εἶπε,
ποῖς στοχασμός βαρύνει σου
τὴν κεφαλὴ; καὶ τοῦπα·
δύμνα! πόσοι λογισμοὶ
γλυκοὶ καὶ πόσος πόθος
αὐτοῦς τοῦς δύο ἔφερε
ἐστὸ θλιβερό τὸ βῆμα.
Ἐπειτα εἰς ταῖς δύο ψυχαῖς
γυρίζω ἐγὼ καὶ λέγω·
Φραντσέσκα, τὰ μαρτύρια σου
μὲ καταθλίβουν τόσῳ,
ποῦ μοῦ βρίζουν τὴν καρδιά
καὶ δάκρυα πικρὰ χύνω·
μὰ εἰς τῶν γλυκῶν σὰς στεναγμῶν
ταῖς μέραις, τώρα εἶπέ μου,
πῶς ἔστερξεν ὁ ἔρωτας,
νὰ δείξουν ἡ καρδιάς σας
τοὺς πόθους, ποῦ ἐσυντρόφευεν
ἡ τόση ἀμφιβολία;
Κ' ἐκείνη, μεγαλειότερη
θλίψι δὲν εἶναι, μοῦπε,
παρὰ εἰς ἡμέραις συμφορᾶς
ἡ ἐνθύμησι νὰ φέρῃ
ἡμέραις ποῦ ἀνεπίστροφαις
καλότυχαις ἐφύγαν,
ὅπως αὐτὸς, ποῦ σὲ ὀδηγεῖ,
ἀλάθευτα γνωρίζει.
Ἀλλὰ ἡ καρδιά σου ἐὰν ποθῇ
τόσῳ θερμὰ νὰ μάθῃ
τὴν πρώτη σπῖθα ποῦ ἀναψε
τὴ φλόγα τοῦ ἔρωτά μας,

(1) Περίγυρον τῆς Κολάσεως. ὅπου βασανίζονται οἱ ἀδελφοκτόνοι ὡς ὁ Κἄν.